

Sammanställning över remissvar om förslag till ändrade föreskrifter och allmänna råd om beviljning av studiemedel (CSNFS 2001:1) och om studiestartsstöd (CSNFS 2017:1)

Remissinstanser

Föreningar och organisationer

Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Vuxenutbildning i samverkan (ViS).

Kommuner

Borås stad, Faluns kommun, Göteborgs stad, Jönköpings kommun, Karlshamns kommun, Lidköpings kommun, Malmö stad, Piteå kommun, Salems kommun, Stockholms stad, Trelleborgs kommun, Umeå kommun och Östersunds kommun.

Myndigheter

Skolverket och Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS).

Remissinstanser som har kommit in med yttranden

Svar har kommit in från 13 av 17 remissinstanser.

Yttranden har kommit in från Borås stad, Göteborgs stad, Jönköpings kommun, Lidköping kommun, Malmö Stad, Skolverket, SKR, Trelleborgs kommun, Umeå Kommun, ViS, ÖKS och Östersunds kommun. Stockholms stad har meddelat att man avstår från att svara på remissen.

Inkomna synpunkter

Allmänna synpunkter

Remissinstanserna: *Göteborgs stad, Skolverket och SKR* tillstyrker CSN:s förslag i sin helhet. *Borås stad* och *Lidköpings kommun* har inget att invända mot förslagen. *Malmö stad* och *Östersunds kommun* välkomnar CSN:s förslag. *Malmö stad* ser positivt på enklare regler kring studiestöd som underlättar för fler studerande att få nytt studiestöd. *Jönköpings kommun* menar att CSN:s förslag kan leda till kortare handläggningstider och att beskeden till eleverna kan bli mer lättförståeliga. Eleverna kan dessutom själva lättare bedöma om de kommer att ha rätt till fortsatt ersättning från CSN. *Jönköpings kommun* tillstyrker därför de förändringar CSN föreslår. Riksförbundet *ViS* ser i huvudsak positivt på förslagen då de ger en ökad tydlighet i kraven på studieresultat för att kunna erhålla studiestöd.

Särskild utbildning för vuxna kommer från och med den 1 juli 2020 att ingå i den kommunala vuxenutbildningen. Sådan utbildning kommer att benämnas kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande respektive på gymnasial nivå.¹ *Göteborgs stad* kommenterar att gruppen i sådan utbildning har stora svårigheter att hålla uppe den studietakt som CSN beslutar om. Vidare att gruppen stressas oerhört mycket på grund av bland annat krav på studieresultat.

CSN:s bedömning: Det är resultaten från den studerandes senaste period med studiestöd som läggs till grund för prövningen av om tidigare studier har bedrivits i normal takt. Kravet på studieresultat fastställs vidare utifrån det antal veckor som den studerande studerat med studiestöd.² Deltagande i särskild utbildning för vuxna ger idag inte rätt till studiestöd från CSN. Inte heller den nya utbildningsformen kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande respektive på gymnasial nivå kommer att ge rätt till studiestöd från CSN.³ CSN kommer därför inte att ställa några krav på studieresultat för studerande som har bedrivit studier vid kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande respektive på gymnasial nivå. Bestämmelser om krav på studieresultat påverkar därför inte, som *Göteborgs stad* befarar, studerande vid sådan utbildning.

4.1 Definitionen av normal studietakt måste förenklas

Remissinstanserna: *Skolverket* anför att studieåtagande är ett nytt begrepp. *Skolverket* anser därför att CSN med fördel i sina föreskrifter kan förtydliga att 75 procent av studieåtagandet i praktiken inte kan innebära mer än 15 verksamhetspoäng i veckan, även om eleven läser i en högre takt.

CSN:s bedömning: Kravet på studieresultat fastställs utifrån det antal veckor som den studerande studerat med studiestöd.⁴ I praktiken kommer CSN därför aldrig att ställa ett högre krav på studieresultat, än att de studerande klarar 15 poäng under varje vecka som de har haft studiestöd för heltidsstudier.

CSN har förståelse för *Skolverkets* önskemål om en större tydlighet i vilka krav som kommer att gälla. CSN konstaterar samtidigt att bestämmelser om normal studietakt för studerande vid svenska högskolor i 3 kap. 5 § studiestödsförordningen (2000:655), och för studerande vid poängsatta eftergymnasiala utbildningar utomlands i CSN:s föreskrifter⁵, uttrycks som en procentsats av studieåtagandet. CSN ser ett värde i att myndighetens föreskrifter om normal studietakt vid studier på en kommunal vuxenutbildning kan uttryckas på samma sätt. Ett krav om 75 procent av studieåtagandet är också enklare att kommunicera med studerande

¹ Se [prop. 2019/20:105](#), sid. 50-59.

² 4 kap. 2 § första stycket och 6 § Centrala studiestödsnämndens föreskrifter och allmänna råd ([CSNFS 2001:1](#)) om beviljning av studiemedel samt 5 kap. 2 § första stycket och 5 § Centrala studiestödsnämndens föreskrifter och allmänna råd ([CSNFS 2017:1](#)) om beviljning av studiestartsstöd.

³ [Prop. 2019/20:105](#), sid. 59.

⁴ 4 kap. 6 § CSNFS 2001:1 och 5 kap. 5 § CSNFS 2017:1.

⁵ 4 kap. 21-22a §§ CSNFS 2001:1.

som har studiestöd för deltidstudier, än att kommunicera att 15 poäng per vecka är kravet vid heltidsstudier. CSN anser därför, även efter att ha beaktat Skolverkets förslag, att normal studietakt för studerande vid komvux bör definieras som 75 procent av studieåtagandet. CSN kommer däremot i all information till studerande och skolor sträva efter att uttrycka kravet både som en procentsats av studieåtagandet och i ett antal poäng.

6.1.1 Hårdare krav för ett fåtal, lättare att få nytt studiestöd för ett flertal

Remissinstanserna: *SKR, Umeå kommun, ViS* och *Östersunds kommun* kommenterar att CSN:s förslag innebär en försämring för elever med kortare studietider, eftersom kravet på studieresultat för denna grupp kommer att bli mindre tillåtande. De påpekar att studerande vid komvux inledningsvis kan vara ovana vid och ha svårigheter att klara sina studier. *SKR, Umeå kommun, ViS* och *Östersunds kommun* framhåller därför alla vikten av att CSN i den uppföljning som planeras särskilt följer upp konsekvenserna för studerande med korta studietider. *Skolverket* poängterar att mindre acceptans för eftersläpning under inledande studier ställer krav på att den kommunala vuxenutbildningen redan inför att eleven ska påbörja studier klarlägger om eleven har behov av stödsatser eller individanpassning under utbildningen. *Skolverket* anser därför att den av CSN aviserade uppföljningen av förslagen, för att se om utfallen blev de önskvärda, är en bra åtgärd.

CSN:s bedömning: De föreskrifter CSN föreslår innebär mindre tillåtande krav på studieresultat för studerande som studerat en kort period. Föreskrifterna innebär samtidigt att utrymmet för förseningar ökar, för den som studerar under en längre tid. Som *Skolverket, SKR, Umeå kommun, ViS* och *Östersunds kommun* kommenterat kommer CSN också noga att följa upp effekterna av föreskrifterna med särskild fokus på båda dessa grupper.

8.1 Tidpunkten för ikraftträdande

Remissinstanserna: CSN har föreslagit att äldre bestämmelser i vissa fall ska kunna tillämpas, om kravet på studieresultat blir högre enligt nya bestämmelser. Det gäller i de fall den senaste beviljningsperioden om fattar tid före ikraftträdandet. *ÖKS* framhåller att det av konsekvensutredningen framstår som oklart huruvida de studerande själva måste åberopa att övergångsbestämmelser är tillämpliga. *ÖKS* påpekar att det kan vara svårt för en enskild studerande att veta när de äldre reglerna är mera förmånliga.

CSN:s bedömning: CSN delar *ÖKS* uppfattning att det kan vara svårt för en enskild studerande att veta vilket regelverk som är mest förmånligt. CSN:s avsikt är heller inte att studerande ska behöva begära prövning enligt äldre regler. CSN kommer som utgångspunkt att pröva varje ansökan enligt det nya regelverket. I de fall den studerandes studieresultat inte är tillräckliga enligt nya regler, kommer CSN att pröva om äldre bestämmelser kan tillämpas och i så fall beräkna ett krav på studieresultat utifrån dessa.

8.2 Behovet av informationsinsatser

Remissinstanserna: *Trelleborgs kommun* betonar att information till studerande är viktigt vid förändringar och observerar att CSN också kommer att föra ut sådan information via huvudmännen och genom myndighetens hemsida.

CSN:s bedömning: -

Övriga synpunkter

Remissinstanserna: *Umeå kommun* framhåller att komvux inte har några fasta ”terminer” utan har en verksamhet som präglas av löpande antagning, flexibilitet och individualisering, vilket kompliceras av regelverket om studiemedel. *Umeå kommun* uttrycker också förhoppning om att CSN ska se över de automatiska utskick som de studerande får då dessa, särskilt för studerande som inte har svenska som modersmål, ofta kan vara svåra att förstå.

CSN:s bedömning: Synpunkterna från *Umeå kommun* rör inte direkt CSN:s förslag till nya föreskrifter om krav på studieresultat för studerande vid kommunal vuxenutbildning. CSN gör dock följande reflektioner.

CSN är medveten om att regelverket för studiemedel i viss mån har varit statiskt samtidigt som den kommunala vuxenutbildningen har blivit alltmer flexibel och individanpassad. CSN strävar också alltid efter att tillämpa bestämmelserna i studiestödslagen ([1999:1395](#)) och studiestödsförordningen ([2000:655](#)) på ett sätt som i möjligaste mån kan tillgodose de studerandes och läroanstalternas behov. Det är samtidigt bara riksdag och regering som kan besluta om lag- och förordningsändringar.

CSN delar *Umeå kommuns* uppfattning att myndighetens utskick kan förbättras. En hög reformtakt på studiestödsområdet och ett omfattande arbete med att utveckla CSN:s handläggningssystem har inneburit att myndigheten inte har kunnat arbeta med att utveckla myndighetens olika utskick i önskvärd utsträckning. CSN avser öka takten i detta arbete.